

MAYIS 2020

Takvim ve Öngörüler

- Covid-19 Salgını Zirvede
- Dünya Ekonomisinde Sert Daralma
- Türkiye'nin Artan Finansal Riskleri
- Türkiye Risk Primi 600 Puan Seviyelerinde
- TC. Merkez Bankası Döviz Rezervleri Kritik Eşikte

İçindekiler:

Beklentiler	1
Takvim	2
Öngörüler	3
Blgi Yönetimi	4

Dünya Ekonomisinde Beklentiler

Günlük Vaka Sayısı Zirvede

Covid-19 salgınının dünya genelinde etkisi devam etmektedir. Nisan ayı içinde yeni günlük vaka sayısı 80 bin seviyesinde kalmıştır. Ayın son gün 83.566 yeni vaka gerçekleşmiştir. Bu veriler çerçevesinde korona virüs salgını dünya genelinde zirveye ulaşmıştır. Ancak henüz aşağı yönlü bir eğilim görülmektedir.

Özellikle ABD ve İngiltere'de yeni vaka sayıları halen yüksek gerçekleşmektedir. Avrupa Birliği'nde ise başta Almanya olmak üzere yeni vaka sayıları düşmektedir. Dünya genelinde iyimser tahmin ile Haziran ayı ikinci yarısında yeni vaka sayısının en aza ineceği öngörülmektedir.

Dünya Ekonomisinde Tarihi Daralma Yaşanacak

Covid-19 salgınının yarattığı koşullar içinde dünya ekonomisinde 2020 yılında önemli bir küçülme beklenmektedir. Bu küçülme muhtemelen ikinci dünya savaşından sonra yaşanan en sert daralma olacaktır. Çeşitli kurumlar sık güncelledikleri tahminleri ile 2020 ve 2021 yılına ilişkin dünya ekonomisi küçülme öngörülerinde bulunmaktadır. Buna göre IMF 2020 yılında yüzde 4,2 küçülme beklemektedir. Dünya Ticaret Örgütü ise referans senaryosu içinde dünya mal ticaretinde 2020 yılında yüzde 22 küçülme beklemektedir. 2021 yılı ise toparlanma yılı olarak öngörülmektedir.

Merkez Bankası Matbaaları Çalışıyor

Covid-19 salgınının yol açtığı ekonomik tahribatı azaltabilmek için ülkeler geniş destek paketleri açıklamıştır. Paketlerdeki desteklerin kaynağı ise büyük ölçüde merkez bankaları olmaktadır. Bu çerçevede merkez bankalarının bütçelere, bankalara, para piyasalarına ve şirketlere destekleri artarak devam etmektedir. ABD merkez bankasının bilançosu iki ayda 2,5 trilyon dolar genişlemiştir. Avrupa Merkez Bankası yeni bir likidite programı başlatmıştır. Merkez bankaları aynı zamanda sifıra yakın faiz oranları ile ekonomiyi desteklemektedir. Merkez bankalarının destekleri uzun süre devam edecektir.

Türkiye Ekonomisinde Beklentiler

Türkiye'nin Finansal Riskleri Artıyor

Türkiye Covid-19 salgınına finansal açıdan kırılgan koşullarda yakalanmıştır. 2016 ve 2018 yıllarında yaşanan ekonomik krizler nedeniyle hem makro ekonomik dengeler hem de şirket bilançoları bozulmuştur. 2019 yılı genel olarak bir tamir ve toparlanma yılı olmuştur. Ancak henüz istenen iyileşmeler sağlanmadan bu kez covid-19 salgını ile karşılaşmıştır. Özellikle düşük döviz rezervleri, yüksek dış borçlar, yüksek dış finansman ihtiyacı, yeniden yapılanma bekleyen yüksek kredi hacmi ve zayıf TL kırılganlıkların başında gelmektedir ve büyük risk oluşturmaktadır.

TC. Merkez Bankası Döviz Rezervleri Hızla Eriyor

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası brüt ve net döviz rezervlerinde hızlı bir erime yaşamaktadır. Covid-19 salgını ile ortaya çıkan koşullar içinde diğer

gelişen ülkelerden olduğu gibi Türkiye'den de sermaye çıkışı olmaktadır. Diğer yandan zorlaşan borçlanma olanakları nedeniyle borçların çevrilme oranı düşmektedir. Ancak rezervlerde erimeye yol açan en önemli unsur TC. Merkez Bankası'nın Türk lirasını desteklemek amacıyla yaptığı döviz satışlarıdır. Merkez Bankası rezervleri kritik düşük seviyelere gelmektedir.

Türkiye'nin CDS Risk Primi 600 Puanlara Yakın

Türkiye ekonomisinin kırılganlıkları nedeniyle risk primi de hızla yükselmiştir. Kredi takas risk primi olarak bilinen CDS puanları covid-19 salgını etkileri ile yeniden 600 puanlar seviyesine çıkmıştır. Türkiye uluslararası piyasalarda çok riskli ülke olarak fiyatlanmaktadır.

TC. Merkez Bankası Parasal Genişlemeye Başladı

Covid-19 salgını nedeniyle

karşılaşılan koşullar karşısında hükümet önemli destek paketleri açıklamaktadır. Paketlerin büyüklüğü yaklaşık 200 milyar TL'ye ulaşmıştır. TC. Merkez Bankası da para piyasalarına, bankalara ve kamuya desteklerini artırmaktadır. Her iki kanaldan sağlanan desteklerin kaynağı ise TC. Merkez Bankası'nın parasal genişlemesidir. TC. Merkez Bankası emisyon hacmi son iki ayda 52 milyar TL artarak 29 nisan tarihinde 214 milyar TL'ye ulaşmıştır.

TC. Merkez Bankası Faiz İndirmeye Devam Edecek

TC. Merkez Bankası 2020 yılsonu enflasyon beklentisini 1 puan indirerek yüzde 7,4'e çekmiştir. Bu beklenti çerçevesinde TCMB faiz indirimlerine devam edecektir. Gittikçe sıkışan finansal koşullara ve artan risklere rağmen TCMB politika faizini haziran ayında yüzde 8,0 ve yılsonunda ise yüzde 7,5'e indirmek isteyecektir.

MAYIS 2020 Ekonomi-Dış Politika-Siyaset Takvimi						
Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Pazar
4 TÜRKİYE NİSAN AYI TÜFE-ENFLASYON YURTİÇİ ÜFEVERİSİ TÜRKİYE ÇİN AB ABD NİSAN AYI PM-ISM İMALAT VERİLERİ	5	6 AVRUPA ŞUBAT AYI PERAKENDE SATIŞ VERİSİ	7 BOE İNGİLTERE MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI	8 ABD NİSAN AYI İŞSİZLİK VERİSİ	9	10
11 TÜRKİYE ŞUBAT AYI İŞSİZLİK VERİSİ	12	13 TÜRKİYE MART AYI CARİ AÇIK VERİSİ AVRUPA MART AYI SANAYİ ÜRETİM VERİSİ	14 TÜRKİYE MART AYI SANAYİ ÜRETİM VE PERAKENDE SATIŞ VERİSİ	15 TÜRKİYE NİSAN AYI KONUT SATIŞ VERİSİ ABD NİSAN AYI PERAKENDE SATIŞ VE SANAYİ ÜRETİM VERİSİ	16	17
18 TÜRKİYE YAPI İZİN İSTATİSTİKLERİ 2020 YILI 1.ÇEYREK VERİSİ	19	20 TÜRKİYE MAYIS AYI TÜKETİCİ GÜVENİ	21 TCMB FAİZ KARARI	22 TÜRKİYE MAYIS AYI SEKTÖREL VE REEL KESİM GÜVEN ENDEKSLERİ TCMB MAYIS AYI KAPASİTE KULLANIM ORANI	23	24
25	26	27	28 TÜRKİYE MAYIS AYI EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİ	29 TÜRKİYE GSYİH 2020 YILI 1.ÇEYREK BÜYÜME VERİSİ TÜRKİYE NİSAN AYI DİŞTİCARET VERİLERİ TÜRKİYE MOTORLU TAŞIT NİSAN AYI VERİSİ TCMB FİNANSAL İSTİKRAR RAPORU	30	31

Mali Göstergelerde Öngörüler

- **Türk Lirasında Değer Kaybı Sürecektir**
- **TL Faizler Kısa Vadede Aşağı Döndü**
- **Petrol Savaşına Ara Verildi**
- **Dolar Talebi Devam Ediyor**

Türk Lirası Değer Kaybedecek

Türkiye'nin finansal olarak kırılganlıkları nedeniyle Türk lirasında değer kaybı hızlanmıştır. Covid-19 salgını öncesi şubat ayında dolar/TL kuru 6,0 seviyelerinde iken mart ve özellikle nisan ayında değer kaybı hızlanmış ve nisan ayı sonunda dolar/TL kuru 7,0 seviyesini aşmıştır. TC. Merkez Bankası TL'nin değerini korumak için önemli ölçüde döviz satmasına karşın değer kaybı hızlanarak sürecektir. Döviz rezervlerinin geldiği kritik seviyeler Türk lirasını zayıflatan ana unsur olmaktadır.

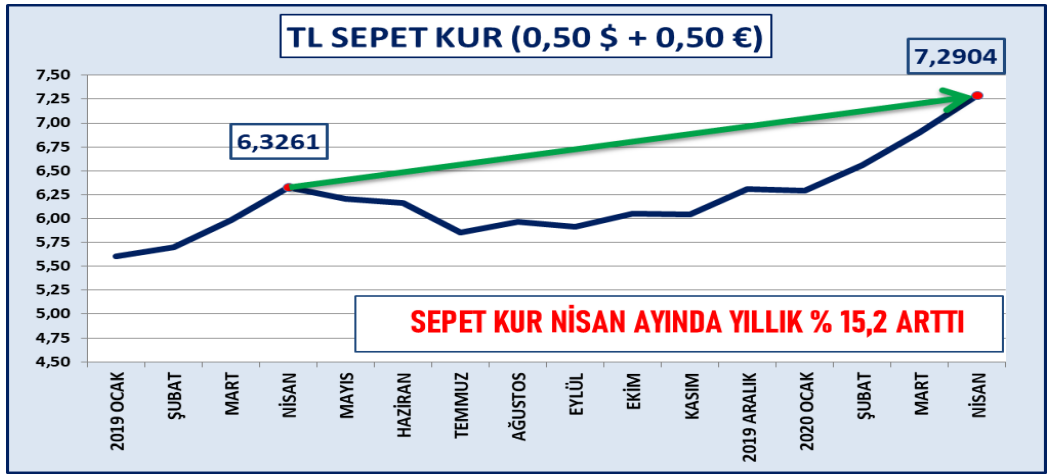
TL Faizler Kısa Vadede Aşağı Yönlü

TC. Merkez Bankası'nın faiz indirimi ile BDDK'nın bankalara yönelik düzenlemeleri Türk lirası faizlerin kısa vadede aşağı yönlü olmasını sağlamaktadır. TC. Merkez Bankasının hızlı parasal genişlemesi de faizleri aşağı yönlü çevirmiştir. Ancak Türkiye'nin sahip olduğu finansal riskler ile TL faizlerinin seviyesi arasındaki ilişki zayıflamaktadır. Türk lirasının daha hızlı değer kaybı ve bunun yaratacağı finansal şoklar TL faizlerde yeniden sert yükselişler getirebilecektir.

Petrol Savaşı Şimdilik Durdu

Nisan ayında petrol fiyatlarında tarihi düşük seviyeler yaşanmıştır. Vadeli Amerikan WTI petrol fiyatı negatife dönmüştür. Üretici ülkelerin üzerinde anlaşığı üretimi kısma anlaşması talepteki düşüş ile karşılaştırıldığında tatmin edici olmamıştır. Petrol fiyatları çok düşük kalmaya devam edecektir. Petrol ihracatçısı ülkelerde mevcut fiyatlar nedeniyle mali ve cari dengelerinde sıkıntılar yaşayacaktır. Petrol fiyatı savaşı şimdilik durmuştur ancak savaşı her an başlatabilecek koşullar halen devam etmektedir.

"Türk Lirası Sepet Kurda Yeniden Artış"

Reel Sektör ve İktisadi Faaliyetlerde Beklentiler

- **İktisadi Faaliyetler Nisan Ayında Dibe Vurdu**
- **Ekonomik Desteklerden Azami Yararlanalım**
- **Yeni Döneme Geçiş Planları Açıklanmaya Başladı**
- **İktisadi Faaliyetler Haziran Ayından İtibaren Sınırlı Başlayacak**

Nisan ayında iktisadi faaliyetler beklendiği gibi dip seviyeye düşmüştür. Tüm iktisadi faaliyetlerde tarihi daralmalar yaşanmıştır. Nisan ayında öncelikle kamu kararı ile kapatılan faaliyetler tamamen durmuştur. Kamunun çalışmaya devam ettirdiği iktisadi faaliyetler içinden ise özellikle sanayi sektörü nisan ayını büyük ölçüde ihtiyari kararlar ile kapalı geçirmiştir. Buna bağlı olarak sanayi üretiminde üçte birlik bir daralma yaşanmıştır.

Kamunun uyguladığı izolasyon önlemleri de iktisadi faaliyetleri yavaşlatmaktadır. Şehirler arası ulaşımın yasaklanmış olması, hava ulaşımının durması, sokağa çıkma kısıtlamaları gibi gerekli bir çok uygulama da iktisadi faaliyetleri etkilemiştir.

Nisan ayında ihracat yüzde 41,4, ithalat yüzde 28,3 daralmıştır.

Nisan ayında Türkiye İstatistik Kurumunun perakende, inşaat ve hizmetler sektörleri güven

endekslerinde mevcut iş hacimleri ve yeni alınan iş siparişleri tarihi düşük seviyeler inmiştir.

İktisadi faaliyetlerde yaşanan bu gelişmeler beklentiler doğrultusunda gerçekleşmiştir. Diğer hemen tüm ülkelerde de nisan ayında iktisadi faaliyetler dip yapmıştır.

Bu beklentiler çerçevesinde açıklanan destek paketleri ise Nisan ayında çok yüksek bir talep ile karşılaşmıştır. Nisan ayında desteklerin uygulanmasında ve kaynak konusunda sıkıntılar yaşanmış, ancak ayın sonlarına doğru süreç hızlanmaya başlamıştır. KGF teminatları, TCMB reeskont kredileri destekleri, kamu bankalarının kredi paketleri hayata geçmiştir. Kısa çalışma ödeneği en çok başvurulan destek olmuştur.

Tüm ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de mevcut koşullar içinde kamu kesimi şirketlere ve hane halklarına azami destek

olmaya çalışmaktadır. Ancak her ülkenin ve Türkiye'nin kaynak sınırları bulunmaktadır. Bu nedenle salgının belirli ölçüde kontrol altına alınmaya başlanması halinde izolasyonların kademeli olarak kaldırılması planlanmaktadır.

Mayıs ayı içinde bir yandan sıkı izolasyon önlemleri devam ederken diğer yandan da yeni normale dönüş planları açıklanmaya başlamıştır.

Muhtemelen iktisadi faaliyetlerde haziran ayı başından itibaren işe dönüş başlayacaktır. Ancak işe dönüş kademeli olacaktır ve yaz ayları boyunca birkaç aşama yaşanacaktır.

İktisadi faaliyetler kademeli olarak başlarken, bir çok önlem de uygulanmaya devam edecektir. Bu nedenle muhtemelen çalışma günleri ve çalışma saatleri azaltılacak ve kapasite kullanımları oldukça düşük seviyelerden başlayarak kademeli olarak artacaktır.

Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Sergül Sokak Saral Sitesi
C Blok Kat:3 Daire:10
Gayrettepe/İSTANBUL

TELEFON:
(212) 3528795

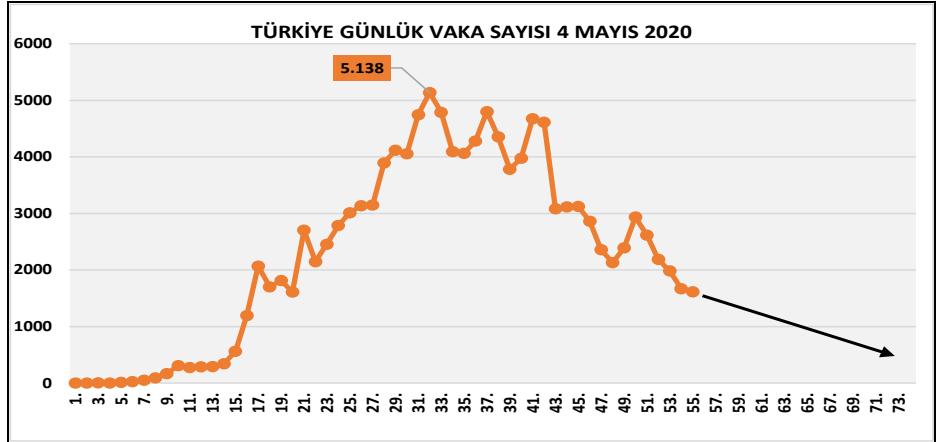
E-MAİL:
info@esdh.com.tr

Web Adresi
www.esdh.com.tr

Dr.Can Fuat Gürleşel
can@esdh.com.tr

Bilgi Yönetimi YENİ NORMALİ NASIL PLANLAYALIM?

- Türkiye Covid-19 salgını ile sağlık açısından etkin mücadelesini sürdürmektedir. Alınan önlemler ve izolasyon uygulamaları covid-19 salgınının kontrol altına alınmasını sağlamıştır.
- Günlük vaka sayıları mayıs ayının ilk haftasında 2000 seviyesinin altına inmiştir. Gerileme eğiliminin benzer şekilde sürmesi halinde 15 gün içinde günlük vaka sayısı 1000 altına inebilecektir. Bu tarihe kadar önlemler devam edecektir.
- Bundan sonraki süreçte Covid-19 aşısı bulunana kadar salgının kontrolü için tüm iktisadi ve sosyal faaliyetler önlemler çerçevesinde gerçekleşecektir. Yeni normal olarak adlandırılan bu dönemde ekonomideki toparlanma da kademeli gerçekleşecektir.
- İşletmeler 2020 yılının geri kalanını ve 2021 yılını kademeli toparlanma senaryosunu temel olarak planlamalıdır.

TEMEL GÖSTERGELER

	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN
Dolar/TL	5,8245	5,6539	5,7186	5,7507	5,9507	5,9833	6,2371	6,5815	6,9845
Euro/TL	6,4523	6,1783	6,3830	6,3289	6,6741	6,5983	6,8716	7,2237	7,5963
Euro/Dolar	1,0991	1,0901	1,1154	1,1019	1,1215	1,1097	1,1026	1,1034	1,0954
MB Politika Faizi %	19,75	16,50	14,00	14,00	12,00	11,25	10,75	9,75	8,75
Gösterge Tahvil Faizi %	16,49	13,88	12,65	12,14	11,78	10,20	12,41	11,22	8,39
Cari Açık/Fazla Yıllık Milyar \$	+13,8	+14,0	+13,0	+10,8	+8,7	+7,2	6,1		
TÜFE Yıllık %	15,01	9,26	8,55	10,56	11,84	12,15	12,37	11,86	10,94
Toplam Krediler Milyar TL	2.536,7	2,531,9	2,563,5	2,596,6	2,655,9	2,683,3	2,772,4	2,896,5	3,061,9
Brent Petrol Varil Dolar	59,25	59,25	59,62	60,49	66,00	56,62	49,67	26,35	26,48
Dow Jones Endeksi	26.403	26.917	27.046	28.051	28.538	28.256	25.409	21.917	24.346
BIST-100 Endeksi	96.718	105.033	98.469	106.904	114.425	119.140	105.994	89.644	101.110